

СТАНОВИЩЕ

от д-р Ивелин Алдинов Моллов - доцент

Пловдивски университет "Паисий Хилендарски",
Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС",

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика

професионално направление 4.3. Биологически науки

докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

Автор: *Емил Сашев Йорданов*

Тема: „Гнездови параметри и фенология на египетския лешояд (*Neophron percnopterus* LINNAEUS, 1758) в България“

Научен ръководител: доц. д.б.н. Дилян Г. Георгиев (ПУ "Паисий Хилендарски", Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС")

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-518 от 28.02.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Гнездови параметри и фенология на египетския лешояд (*Neophron percnopterus* LINNAEUS, 1758) в България“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“. Автор на дисертационния труд е Емил Сашев Йорданов – докторант в редовна форма на обучение (отчислен с право на защита) с научен ръководител доц. д.б.н. Дилян Г. Георгиев (ПУ "Паисий Хилендарски", Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС").

Представеният от Емил Сашев Йорданов комплект материали е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;

- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантът е приложил 2 публикации.

2. Актуалност на тематиката

Изучаването на гнездовите параметри при различните видове птици е едно от фундаменталните направления в екологичните изследвания. Проучването върху гнездовите параметри и фенологията на египетския лешояд, е актуална тема, която разкрива не само нови аспекти от биологията и екологията на вида, но е и стъпка към разработването на адекватни консервационни мерки за опазването на този застрашен от изчезване вид.

3. Познание на проблема

Докторанта познава проблема отлично. Това личи както от подробната литературна справка, която той оценява и аналитично, което подпомага за разрешаване на поставената цел и задачи, така и от дългия период на работа посветен на дадения проблем и стотиците консултации и съвместно сътрудничество с редица специалисти в областта (изброени в главата „Благодарности“).

4. Методика на изследването

Използвани са съвременни методи за изследване на гнездовите параметри и фенологията на египетския лешояд, а именно: мониторинг на всички известни гнездови територии на вида в три района на страната – Източни Родопи, Източна Стара планина с околните плата и Русенски Лом; за регистрирането на активните гнездови територии са посещавани всички известни такива на вида, като са извършвани наблюдения от стационарни точки, и също така е прилаган и маршрутен метод за проверка на подходящи скали и съседни територии за откриване на вероятно размножаващи се птици. Проучени са следните гнездови параметри: продуктивност, гнездови успех, размножителен успех, съотношение на замътилите двойки, съотношение на успешните двойки. Особено иновативно е тестването на методика за установяване на гнездовия успех при египетския лешояд, посредством дрон в Източни Родопи. За установяване на гнездовата биология и фенологията на вида са извършени наблюдения върху поведението на шест двойки египетски лешояди, посредством поставени фотокапани в гнездата им. Докторанта използва съвременни статистически и ГИС методи и ги прилага с вещина, което показва неговата отлична методическа и практическа подготовка на полеви изследовател.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд съдържа 146 стр., от които 31 стр. с литература, включващи 410 литературни източника, от които 24 на кирилица и 386 на латиница, 5 таблици и 32 фигури. Структурата на дисертационния труд, според предоставеното "Съдържание" е следната: Увод

- 2 стр., Литературен обзор - 16 стр., Цел и задачи - 1 стр., Физико-географска характеристика на изследвания район - 2 стр., Материал и методи - 10 стр., Резултати и обсъждане - 49 стр., Изводи - 2 стр., Приноси – 2 стр., Използвана литература - 31 стр., Приложения - 17 стр.

Основната тежест на дисертационният труд е главата „Резултати и обсъждане“. В нея се представят резултатите от приложените съвременни методи за подобен род проучване, подкрепени със адекватна статистическа обработка и ГИС анализ и визуализиране. Докторанта предлага и конкретни консервационни мерки, което също показва високия научен и консервационен принос на изследването.

Работата завършва със изводи (16 на брой), където се обобщават установените тенденции от проучването, които изцяло отговарят на поставената цел и задачи. Естеството и достоверността на материала, върху който се изграждат изводите, не будят съмнение. Автора е бил достатъчно прецизен, както при теренната работа, така и при анализа и обработката на резултатите.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът представя две публикации в престижни, специализирани, зоологични списания, с импакт фактор. Едната публикувана в *Animal Conservation* (Q1), с голям авторски колектив, в който докторанта заема предпоследно място, а другата - в *Acta Zoologica Bulgarica* (Q4). Общият брой точки, които тези публикации носят е 37, което покрива изискването от 30 точки по критерий Г, според ЗРАСРБ и правилника за приложението му.

Дисертационният труд и извършената работата по него са изцяло лично дело на докторанта. Няма данни за недобросъвестно използване на чужди непубликувани или публикувани резултати, наблюдения, идеи и др.

7. Автореферат

Той обхваща 31 страници и сбито отразява уводни 3 раздела, малко по-подробно - “Резултати и обсъждане”. Установих пълна еднаквост на изводите в дисертацията и автореферата. Написан е добре, стегнато, ясно и отговаря на изискванията на съответните правилници, като отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Представените в дисертацията приноси са оригинални и произтичат пряко от изпълнението на целта и задачите на изследването. Те биха могли да помогнат пряко за предприемнето на консервационни мерки и действия за опазването на египетския лешояд – един затрашен от изчезване вид в нашата орнитофауна.

Заклучение

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за

прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Биологически факултета към ПУ, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Емил Сашев Йорданов** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на **Емил Сашев Йорданов** в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

20.03.2024 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Ивелин Моллов)